

ОЗЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕНІ ЗЕРДЕЛЕУ, ЖИНАҚТАУ ЖӘНЕ ТАРАТУ ҮДЕРІСІНЕ ӘДІСТЕМЕЛІК СҮЙЕМЕЛДЕУДІ ҰЙЫМДАСТЫРУ

Аннотация. Мақала озық педагогикалық тәжірибені анықтау, зерделеу және тарату мәселесіне арналған. Озық педагогикалық тәжірибенің негізгі белгілері сипатталып, озық педагогикалық тәжірибені анықтаудың, жинақтаудың және енгізудің негізгі принциптері айқындалады.

Түйінді сөздер: әдістемелік қамтамасыз ету, озық тәжірибе, озық педагогикалық тәжірибе, озық тәжірибені зерделеу әдістемесі.

Мәселенің өзектілігі. Сапалы кәсіптік білім берудің күрделі мәселелерін табысты шешу көп жағдайда оқу орнындағы оқу-тәрбие үдерісін ұйымдастыру деңгейіне ғана емес, сонымен қатар педагогикалық инновациялардың жұмыс тәжірибесіне қалай енгізілетініне де байланысты.

Мақаланың МАҚСАТЫ: педагогикалық тәжірибені анықтау, зерделеу, жинақтау және тарату бойынша жұмыс тәжірибесімен бөлісу.

Негізгі материалды баяндау. Мұғалімнің шеберлігі нөлден емес, ғылым мен көптеген ұрпақтың практикалық тәжірибесіне сүйене отырып жасалады. Озық педагогикалық тәжірибені пайдалану белгілі бір жағдайларда нақты міндеттерді шешуге қабілетті тиімді және ұтымды ұйымдастырылған педагогикалық жүйені іздеу болып табылады. Бірақ бұл тәжірибе оны толық сипаттап, жүйелеу мүмкін болғанда ғана маңыздылыққа ие болады.

Білім беру ұйымындағы әдіскерлер әртүрлі үдерістер мен іс-әрекет бағыттарын әдістемелік қамтамасыз етуді жүзеге асырады: бағдарламаны жүзеге асыру үдерісі, мұғалімдердің біліктілігін арттыру, олардың шығармашылық әлеуетін дамыту және арттыру үдерісі және т.б., дегенмен әдістемелік қамтамасыз етудің мақсаты қандай да бір жолмен - мұғалімдердің кәсіби шеберлігін дамыту және білім беру үдерісіне инновацияларды енгізу негізінде білім беру үдерісін жетілдіру.

Білім беру мекемесінде әдіскер күн сайын мұғалімдердің тәжірибесімен айналысады.

Педагогикалық тәжірибе - бұл балалардың, балалар ұжымының және жеке тұлғаның ерекшеліктерін, ерекшеліктерін ескере отырып, педагогиканың заңдылықтары мен принциптерін мұғалімнің шығармашылықпен, белсенді меңгеруі және тәжірибеде жүзеге асыруы [2, 100-бет]. Педагогикалық тәжірибе жаппай және озық болуы мүмкін. Озық педагогикалық тәжірибе объективті педагогикалық заңдылықтарды меңгерудің арқасында бұқаралық негізде қалыптасады.

Осылайша, мынандай қорытынды жасауға болады озық педагогикалық тәжірибе - бұл оқыту мен тәрбиелеудің өзіндік формаларын, әдістерін, тәсілдерін, құралдарын, оқыту мен тәрбиелеудің жаңа жүйелерін немесе бұрыннан белгілі формаларын, әдістерін, тәсілдерін, құралдарын қолдану арқылы оқу-тәрбие процесінің тұрақты тиімділігін қамтамасыз ететін мұғалімнің қызметі. оларды жетілдіруге негізделген жұмыс.

Педагогикалық ұжымның үздік оқытушыларының озық тәжірибелерін зерделеу, жинақтау және енгізу мәселесі бойынша Луганск құрылыс, экономика және құқық колледжі ол бір жылдан астам уақыт жұмыс істейді.

Тәжірибені зерделеу, мұғалім мен студенттердің ынтымақтасуына, бір-бірін түсінуіне, білімді жақсырақ меңгеруіне көмектесетін келешегі зор астықты табу - әдістемелік кабинеттің міндеттерінің бірі.

Сабақтың кез келген түрі - педагогикалық шеберлік, мұғалімнің шығармашылығы. Әрине, егер ізденіс шығармашылық атмосфераға, ізденіске толы болса, танымның даму тізбегінің бірі болып табылады. Мұғалім мен оқушының біртұтас еңбегіне, ой-пікіріне, сезіміне, ерік-жігеріне бірігетіндей көрінетін, қуанатын, көңілі қалатын, күмәнданатын, бірақ өз күш-жігерінің нәтижесін сынайтын, мызғымас бірлікте ынтымақтасатын іс-әрекет. Дәл осындай ізденіс - шын мәнінде шығармашылық.

Мұғалім тұлға болып табылатын, шығармашылықпен жұмыс істейтін, шәкірттерін жақсы көретін, қызықты тәжірибелері бар, басқалардың назарына лайық жерде.

Бұл мұғалімнің тәжірибесінің кейбір әдістемелік ерекшеліктеріне басқалардың көзін "ашатындай" болып көрінуі керек, ал мұғалімнің өзі мұндай әдістің дұрыстығы мен қажеттілігіне көз жеткізуге көмектесіп, барлық құнды дүниелерді әріптестеріне жеткізуі керек.

Сондықтан көптеген жылдар бойы озық тәжірибені зерделеудің белгілі бір (өзіндік) әдістемесі әзірленді.

Біз мұғалімдердің тәжірибесін жалпылау, зерделеу және практикалық іс-әрекетте қолдану үдерісін бірнеше кезеңде жүзеге асырамыз.

I кезең дайындық кезеңі болып табылады, оның міндеті оқу мәселесін және тәжірибесі зерттелетін объектіні анықтау болып табылады. Кандидатуралар циклдік комиссиялардың отырысында анықталады, содан кейін жыл басында әдістемелік кеңестің отырысында бекітіледі. Оқытушының жұмыс жүйесі оқу-әдістемелік құжаттаманы талдау арқылы зерттеледі (колледжде де, одан тыс жерлерде де байқау-конкурстарда); әкімшілік, циклдік комиссия төрағалары тарапынан оқытушылардың қызметін қадағалау; студенттердің білім сапасын анықтау мақсатында бақылау тапсырмалары бойынша тексеру жұмыстарын жүргізу.

II кезең - жалпылау және нақтылау. Озық тәжірибені құрайтын әдістемелік құралдар ғана таңдалады. Оқытушының өз жұмысының негізгі нысандары мен әдістерін оқытылып жатқан жаңа, келешегі зор мәселелерді ашу тұрғысынан сипаттауы.

III кезең (қорытынды) - үздік педагогикалық тәжірибені насихаттау ауызша және баспа түрінде жүзеге асырылады. Ауызша - әдістемелік бірлестіктердегі баяндамалар, колледждегі педагогикалық шеберлік пен іскерлік біліктілікті арттыру семинарларындағы баяндамалар, циклдік комиссиялардың отырыстары, жас оқытушылар мектебі.

Баспа табақ - оқытушының шығармашылық портретінен тұратын материал дайындалады (бірінші бетте фотосурет, содан кейін оқытушының тәжірибесін жақсы ашатын негізгі материалдың шығармашылық презентациясы орналастырылады). Әрбір оқытушы сабаққа қатысу барысында озық оқытушылардың тәжірибесімен толығырақ таныса алады.

Оқытушылардың перспективалық тәжірибесін зерделеу, жинақтау және енгізу бойынша жұмыс жыл бойы жалғасады.

Оқытушыларымыздың тәжірибесін зерделеу сонымен қатар "Колледждегі оқу-тәрбие үдерісін ұйымдастыру мәселелері бойынша үздік әдістемелік әзірleme"; "Оқу сабағына арналған үздік мультимедиялық презентация"; "Шығармашыл оқытушылар – шығармашыл студенттер" конкурстары арқылы жүзеге асырылады. тәрбиелік іс-шаралардың әдістемелік әзірлемелеріне шолу және т.б. Осындай байқаулардың арқасында көп жылдар бойы білім беру саласында еңбек еткен оқытушылар да, жас оқытушылар да өз тәжірибелерімен бөлісуде. Осылайша, педагогикалық тәжірибенің құрамдас

элементтерін зерделеуге көмектесетін үздік білім беру жетістіктерімен өзара алмасу жүзеге асырылады.

Белгілі бір тезистер, тіпті мұғалімдердің тәжірибесінен алынған материалдардың толық көлемі әдістемелік бюллетень беттерінде орналастырылады, оны циклдік комиссия оқытушылары ай сайын жаңартып отырады және әдістемелік кабинетпен толықтырылады.

Білім беруді дамытудың қазіргі кезеңі педагогикалық үдерісті стандарттаудан алшақтауымен сипатталады. Біздің колледжде біз альбом беттерінде де, әдістемелік кейс түрінде де негізгі материалды баяндау формасын таңдадық.

Бұл материалдың құндылығы мен қызығушылығы, біздің ойымызша, оқытушылардың тәжірибесі әр түрлі қызмет түрлерінде ұсынылатындығында: экономикалық пәндерді оқытуда оқытудың инновациялық әдістерін қолдану; дене шынықтыру сабақтарында сараланған тәсіл; студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастыру және бақылау; "Маркетинг бөлімі" зертханасы жанындағы студенттердің ғылыми-зерттеу қоғамының жұмысы; құқықтық пәндерді оқыту үдерісіне оқытудың дәстүрлі емес әдістерін енгізу; оқытудың заманауи әдістерін енгізу арқылы оқу үдерісінің сапасын арттыру; студент жастарды тәрбиелеудегі табыстың құрамдас бөлігі ретінде сынып жетекшісінің педагогикалық шеберлігі мен беделі құрылыс бөлімінде және басқа да көптеген түрлерде.

Бұл жұмысты жалғастыру өте маңызды деп есептейміз. Оқытушының тәжірибесі барынша ашылатын сабақтар мен іс-шаралардың әдістемелік әзірлемелері зияткерлік қазына болып табылатын әдістемелік кабинетте сақталады.

Қорытындылар. Осылайша, мұндай жұмыс оқытушыларымыздың озық тәжірибесін сақтауға және оны мұғалімдердің жас буынына беруге мүмкіндік береді. Озық педагогикалық тәжірибені қолдану тәрбие мен оқытудың белсенді формалары мен әдістерін меңгеруге көмектеседі.

Әдебиеттер тізімі

1. Валеев Г.Х. Озық педагогикалық тәжірибені жүйелі-тұтас көзқарас тұрғысынан жалпылау // Педагогика. – 2005, №5. – б.39-44.
2. Қожаспирова Г.М., Қожаспиров А.Ю. Педагогикалық сөздік: Студенттерге арналған. жоғары. және орта. пед. оқулық. мекемелер. — М.: "Академия" баспа орталығы, 2000. 176 б.
3. Файн Т. Педагогикалық тәжірибені анықтау, зерделеу және ұсыну// МЕКТЕПТЕГІ әкімшілік жұмыс тәжірибесі. – 2005, №7. – б.6-9.